

V. S. NAIPAUL'UN MAGIC SEEDS ADLI ROMANINDA MADUNLARIN SESSİZLİĞİ

The Silence of the Subalterns in V. S. Naipaul's Novel, Magic Seeds

Dr. Cengiz KARAGÖZ

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7564-3815>

Dr. Öğr. Üyesi. Sedat BAY

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9118-2775>

ÖZET

Günümüzün önde gelen çalışma alanlarından biri olan 'madun' kavramı ilk kez Antonio Gramsci tarafından 1930'larda hegemonya kavramıyla ilintili olarak kullanılmıştır. Madun kavramı o günden bu yana başta edebiyat olmak üzere birçok sosyal bilim alanında sıkça işlenen konular arasına girmiş ve özellikle postkolonyal dönemde ayrı bir anlam ve önem kazanmıştır. Spivak'ın gündeme getirdiği Hint toplumu merkezli madun sorunsalı dünya çapında geniş yankı uyandırmış ve pek çok edebî eserin konusunu oluşturmuştur. Postkolonyal dönemde çeşitli tartışmalara yol açan eserler vermiş olan, V.S. Naipaul'un Magic Seeds adlı romanı madunların nasıl ezildiğini ve susturulduğunu ve bu durumu ortaya çıkaran mekanizmaları irdeleyen önemli bir eserdir. Romanın ana karakteri Hint asıllı Willie'nin Hindistan'da köylülerin haklarını savunmak için başlatılan devrim hareketine katılmaya karar vermesi ile başlayan süreçte, birbirinden farklı ancak işleyişi birbirine bağlı iki dünya olduğunu fark ederiz. Bunlar yönetenlerin dünyası ile yönetilenlerin dünyası, ezenlerin dünyası ile ezilenlerin dünyası, egemen olanların dünyası ile madunların dünyası şeklinde betimlenebilir. Eserde karşımıza çıktığı üzere, üst sınıfların temelde köylülerden oluşan madunlar adına giriştikleri devrim hareketleri aslında madunlar üzerindeki tahakkümün devam ettirilmesinin başka bir yoludur. Naipaul'un diğer eserlerindeki kahramanlarından farklı olarak Willie başka bir şey daha anlar: Bu iki dünya birlikte var olduğu için onları birbirinden ayırmaya çabalamak boşunadır. Hindistan'daki köylülerin yani madunların fikri ve desteğini almadan onlar adına daha üst sınıfların devrim hareketine girişmeleri başarısızlıkla sonuçlanmaya mahkumdur. Bu nedenle eserin sonunda Willie hangi dünyaya ait olduğu sorusunun cevabını bulur. Bu çalışmayla, Hindistan'daki bir devrim hareketine katılarak bu iki dünyayı yıkıp yeniden tek bir dünya haline getirmeye çalışan kahramanın yaşadıkları aracılığı bu durumu ortaya çıkaran süreçlerin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: V. S. Naipaul, Magic Seeds, Spivak, Madun

ABSTRACT

The concept of 'subaltern', which is one of the leading fields of study today, was first used by Antonio Gramsci in the 1930s in relation to the concept of hegemony. Since then, the concept of Subaltern has become one of the subjects of many social sciences, especially literature, and has gained a distinct meaning and importance, especially in the postcolonial period. In particular, the Indian society-based subaltern problem raised by Spivak has had wide repercussions around the world and has been the subject of many literary works. V. S. Naipaul's novel Magic Seeds, who has given several controversial works in the field of postcolonial literature, is an important work that examines how the subalterns were crushed and silenced and the mechanisms that brought about this situation. Thanks to Willie, the main character of Magic Seed, we realize that we live in two worlds that are different from each other but whose functioning is connected. They can be described as the world of the rulers and the world of the ruled, the world of the oppressors and the world of the oppressed, the world of the dominant ones and the world of the subalterns. As we see in the work, the revolutionary movements of the upper classes on behalf of the subalterns, which consist mainly of peasants, are actually another way of continuing domination over the subalterns. Unlike the protagonists in Naipaul's other works, Willie understands something else: as these two worlds co-exist, striving to separate these two worlds is futile. It is doomed to fail that the higher classes attempt a revolutionary movement on their behalf without the idea and support of the peasants in India. Thus, at the end of the work, Willie figures out the answer to the question of which world he belongs to. This study aims to examine the processes that brought about this situation through the experiences of our hero, who joined a revolutionary movement in India and tried to destroy these two worlds and make them one world again.

Keywords: V. S. Naipaul, Magic Seeds, Spivak, Subaltern

1. GİRİŞ

İlk kez Gramsci tarafından kullanılan “Madun” kelimesi *Modern Prens* ve *Hapishane Defterlerinde* adlı eserlerinde hegemonya altına alınan ve yönetim sürecinde anlamlı herhangi bir role sahip olamayan sınıflar için kullanılır (Gramsci, 1986; Gramsci, 1984). Cümle yapısında öznenin ne olduğunu ya da ne yaptığını belirtmek için kullanılan ve özne dışında kalan bütün unsurların oluşturduğu yüklem gibidir, ancak ve ancak özne ile ilgili bir durumu ya da eylemi ifade ederken anlam kazanır. Başka bir ifadeyle, “yönetici sınıfın hegemonyasına maruz kalan toplumdaki diğer grupları ifade eder” ve bu sınıfı oluşturan “egemen güçten yoksun bırakılan köylüler, işçiler ve diğer tüm gruplardır” (Ashcrof, Griffiths, & Tiffin, 2001: 215). Madun gruplar seçkinlerin düzeninin dışında olan, baskı altında yaşayan, politik olarak temsil edilmeleri mümkün olmamış bir kategoriye oluşturur ve bu durum madunların tarihinin kesintili ve parçalı olması sonucunu ortaya çıkarır (Kılçksız, 2020). Bir başka ifade ile *madunlar* toplumun ötekileri, dışlananları, tahakküm kuran sınıfın yok saydığı ve onlar adına karar aldığı ezilenlerdir. ‘Madun’ kavramı “toplumda sesi olmayan, kendilerini temsil edemeyen,” toplumun işleyiş mekanizmalarından uzak tutulan “işçiler, köylü kadınlar gibilerin klasik Marksist anlamdaki proletaryadan başka bir durumda olduğunu belirtmek amacıyla” kullanılmaktadır (Yetişkin, 2010: 16). Bu kavram farklı aydınlar tarafından birbiriyle ilişkili ancak birbirinden ayrılan içeriklere sahip bir şekilde kullanılır. Bu durum “homojen olduğu varsayılan ve tek bir grubu imleyen sabit bir kimlik tanımındansa toplumsal değişime neden olan ve sürekli başka olmayı barındıran dinamik bir unsur olarak değerlendirilmelidir” (Yetişkin, 2010: 16). Madunlar tüm hayatları boyunca seçkinler tarafından konulan kurallar ve çıkarılan yasalar tarafından oluşturulan bir alanda yaşamak ve kendini ait hissetmediği bir ortamda varlığını sürdürmek zorundadır. Kendi öz benliği ve varlığı ötekinin belirlediği kurallar ve yapı çerçevesinde şekillendiği için bir taraftan yasalara ayak uydurmak, diğer taraftan ise yasaların açıklarından yararlanmak ve sistemin istediği gibi davranıyormuş izlenimi vermek zorundadır. “Madun aslında biat kültüründe tabi olandır; dışlanan ve aşağı-öteki” (Kılçksız, 2020), sesi bastırılmış gruplar, alt sınıflardır.

Her ne kadar ezilen sınıflarla ilgili pek çok teorik ya da edebi eserler verilmişse de bu terimin Postkolonyal çalışmalar alanında daha farklı bir yere ve öneme sahip olduğu söylenebilir. 1980’li yıllarda bir çalışma disiplini haline gelen maduniyet (subaltern) çalışmaları başta Hindistan olmak üzere, Latin Amerika ve Afrika’daki sömürgeci tarih anlayışını Postkolonyal anlamda sorgulamak ve eleştirmek amaçlıdır. Bu çalışmaların başını Ranajit Guha, Gayatri Chakravorty Spivak, Gautam Bhadra, Sumit Sarkar, Sudipta Kaviraj, Dipesh Chakrabarty, Gyanendra Pandey, Shahid Amin ve Partha Chatterjee gibi aydınlar çekmektedir.

Madun kavramı ve sömürgecilik ele alındığında akla ilk gelen isim Hint kökenli entelektüel Gayatri Spivak’tır. Spivak “Madunlar Konuşabilir mi?” başlıklı makalesinde gerek İngiliz sömürgecine karşı verilen mücadelede gerekse sömürgeciliğin tarihinde Hintli kadınların suskun bırakıldığına ve erkeklerin ön planda olduğuna vurgu yapar (2010: 287). Spivak, Hintli kadınların bu sorununa beyaz kadınların ve Batılı aydınların yeterince çözüm olamayacağı, Doğulu kadınların halinden anlamayacakları ve sadece onlar adına ahkâm kestiği görüşüne sahiptir. Madunların homojen bir grup olmadığını ve çeşitli gruplardan oluşabileceğini düşünür (Nayar, 2015: 145). Bir başka deyişle, sömürülen, ezilen ve susturulan her grup madun olarak kabul edilebilir. “Madun Konuşabilir mi?” ezilenlerin, ezenlerin hegemonyasına karşı mücadele ederken, kendi karşıtına dönüşme tehlikesine karşı yazılmış bir uyarıdır aynı zamanda” (Sarpkaya, 2016). Marksist bir düşünceye mensup olan Spivak bu makalesi ile başlayan süreçte klasik Marksist ‘sınıf’ kavramını reddederek, onun yerine ‘madun’ kavramını kullanmakla suçlanmıştır. Ancak Spivak madun çalışmalarının Marksizm’e bir reddiye olmadığını ancak onunla da sınırlı kalınmayacağını açıkça ortaya koymuş Madun Çalışmaları ve Marksizm arasındaki ilişkiyi şu şekilde açıklamıştır:

Bir üretim tarzı, doğrusunu söylemek gerekirse, bir değer üretimidir. Sömürgeci özne, kendi özneliği içinde sömürgeci standartlarla ölçülebilmektedir. Marx’ı bir nebze değiştirmek gerekirse, ‘o, sömürgeciliğin öznesini nakletmiştir’. Sömürgeci zihniyeti üreten hatlarla ilişkisi kesilenleri tanımlayan ‘madun’un alt-kitasal kullanımından beri o, sömürgeci kültürel değer biçim içinde ortaya çıkmamıştır. Dolayısıyla *Madun Çalışmaları*’ndaki kültürel sorunsallaştırmalarla ilgili düşünceler, Marksist teoriyi ikame etmekten ziyade, Marksist teoriye yapılan bir ektir (Spivak, 2010a: 56)

Maduniyet çalışmalarının Türkiye’deki etkileri çok fazla olmasa da hissedilmektedir. Bu etkinin en belirgin olduğu eser 2007 yılında İletişim Yayınları tarafından Necmi Erdoğan’ın editörlüğünde yayınlanan ve

içinde Aksu Bora, Ahmet Çiğdem, Kemal Can, Ömer Laçiner, Ersan Ocak ve Mustafa Şen'in makalelerinin bulunduğu "Yoksulluk Halleri - Türkiye'de Kent Yoksulluğunun Toplumsal Görünümleri" adlı çalışmadır. Kent ortamında yaşamak zorunda olan yoksulların içinde buldukları ancak kendilerini çoğu zaman bir parçası hissedemedikleri toplumsal yaşantıdaki kültürel temsillerine, yoksulluk içindeki kadınların ev geçindirme çabalarına, bu insanların nasıl sömürüldüklerine, suça teşvik edildiklerine, içinde buldukları hayat şartlarının milliyetçilik ya da din olgularına yaklaşımlarını nasıl etkilediğine vb. konulara dikkat çekiyordu. Akbaş bu kitabı "Yoksulluk Halleri", süslü hayalleriyle garibanların dünyasını anlatıyordu" (2004: 40) şeklinde ortaya koyar. Türkler tarafından bu konuda verilen bir diğer eser Aşef Bayat tarafından yayımlanan *Ortadoğu'da Maduniyet: Toplumsal Hareketler ve Siyaset* (2006, İletişim Yayınları) adlı kitaptır. Bu kitap Ortadoğu ve İran'daki madunların durumları üzerine yapılan bir çalışmadır.

2. NAİPAUL'UN *MAGIC SEEDS* ADLI ROMANINDA MADUNLARIN SESSİZLİĞİ

Bu yaklaşımlar doğrultusunda inceleyeceğimiz Naipaul'un *Magic Seeds* adlı romanı üst sınıfların madunlar adına konuşması ve karar alması üzerine kurulu bir sistemin, alt sınıfları nasıl sessizleştirdiğini, ötekileştirdiğini ele alır. Eserin tarihi alt yapısını Hindistan'da sömürülen "köylülerin" "hükümet ve toprak sahiplerine" karşı haklarını savunmak amacıyla ortaya çıkan Maoist Marksist ideolojiye sahip "Naxalite hareketi" oluşturur (Zahiri, 2014: 164). Naipaul eserinde Hindistan'daki köylüler ne derece zulme uğrasa uğrasınlar, devrimci bir anlayışa sahip olan böyle bir hareketin Hindistan gibi bir ülkede başarılı olamayacağını iddia eder (Zahiri, 2014: 168). Uzun süre İngiltere'nin kolonisi olarak yaşayan Hintlilerin, İngilizler ya da onların etkisi altında kalarak tarihlerini yazanların anlattıkları uydurma bir geçmişe sahip olduklarını ortaya koyar. Onlar bu süreçte ne tam bir Hintli ne de tam bir İngiliz olabilmişlerdir.

Magic Seeds (Sihirli Tohumlar) Willie Chandran'ın eğitim amacıyla Hindistan'dan İngiltere'ye gittiği ve orada bir hikâye kitabı yayımladığı *Half a Life* (2001) adlı romanın devamı niteliğindedir. Bu eserde de hatırlatıldığı üzere, Chandran daha sonra yarı Portekizli ve Afrikalı bir kadınla evlenir ve eşi ile birlikte 18 yıl Portekiz'in Afrika kolonisinde yaşar. Koloninin bağımsızlık mücadelesi verdiği sırada Afrika'yı ve eşini terk ederek kız kardeşinin yanına Berlin'e gelir. Willie eğitilmiş orta sınıfa ait bir Hindistanlıdır ve Afrika'da bağımsızlık hareketleri başlayınca kardeşinin yaşadığı Almanya'ya gitmeye karar vermiştir. Kimlik bunalımı yaşayan ve istikrarlı bir hayat arayan Willie sonunda Hindistan'a geri dönmeye ve orada başlatılan devrim hareketine katılmaya karar verir. *Magic Seeds* romanı da bu karakterin hayatını Almanya'ya geldiği dönemden itibaren anlatmaya başlar.

Kız kardeşi Sarojini'nin yanına Almanya'ya gelmiş olması Willie'de bir rahatlama, bir tazelenme duygusuna sebep olmuştur çünkü yıllar süren endişe geride kalmıştır. Almanya gibi gelişmiş batılı bir ülkede kendini koruma altında hissetmektedir. Ancak kısa süre sonra durumun böyle olmadığı kız kardeşi tarafından yüzüne bir tokat gibi vurulacaktır. Almanya'ya gelişinin üzerinden altı ay geçmiş ve vizesinin yenilenme zamanı gelmiştir. Sarojini "Altı aydır buradasın. Vizeni yeniletemeyebilirim" (2004: 5) diyerek Willie'yi gerçeklerle yüzleşmeye zorlamaktadır. "Bunun ne anlama geldiğini biliyorsun. Burada kalamayabilirsin. Dünyanın düzeni bu. Buna itiraz edemezsin" (2004: 5) ifadeleri ile Sarojini her ne kadar orta sınıf bir Hintli olsa da Willie'nin Almanya'da bir madun olduğunu, oradaki varlığının Alman yetkilerinin müsaade ettiği sürece devam edebileceğini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Willie ne yapacağını nereye gidebileceğini bilemez bir durumda olacakları düşünmeden içinde bulunduğu zamanı yaşamak arzusundadır. Willie'nin bu umursamaz ve gayretsiz tutumu Sarojini'yi her zaman olduğu gibi çileden çıkarmaktadır. Bu tür bir davranış tarzı ona göre baskıcı sınıfın davranış tarzıdır ve onlar "sadece oturdukları yerde dünyanın kendi arzu ettikleri şekilde devam etmesini" beklerler (2004: 6). Bu seçkin sınıfın bir parçası olmadığına göre Willie sesini duyurmak, varlığını hissettirmek için bir şeyler yapmak zorundadır. Sarojini sözleriyle Willie'yi bir şeyler yapması için teşvik etmeye, onun zihninde yeşerecek sihirli tohumlar ekmeye çabalar gibidir:

Dışarıdaydın çünkü olmak istiyordun. Her zaman saklanmayı tercih ettin. Sömürge psikozu, kast psikozu. Babandan miras kaldın. On sekiz yıldır Afrika'daydın. Orada büyük bir gerilla savaşı vardı. Bilmiyor muydun (2004: 6)

Afrika'da verilen savaş Sarojini için en azından başlangıçta muhteşem bir amaç için verilen bir savaştır. "Kendi topraklarında köle olan fakir ve çaresiz insanlar, her yönden sıfırdan başlayarak" (2004: 6) bir mücadeleye girişmişler ancak Willie onlara yardım etmek için herhangi bir şey yapmamıştır. "Güzel, küçük, yarı beyaz karısıyla evde kalmış, yatağında saklanarak kötü bir siyah özgürlük savaşçısının

bir gece silahla ve ağır botlarla gelip onu korkutmayacağını” ummuştur (2004: 6). Bu pasifliğin nedeni ise yıllarca sömürge olarak yaşayan bir halkın genlerine işleyen psikozdur. Bu psikoz nesilden nesile aktararak devam ettirilen *madunluk psikozudur*. Bu yaklaşım Willie’ye babasından miras kalmıştır ve muhtemelen Wille’den de sonraki nesillere aktarılacaktır. Bu nedendir ki Willie “Öyle bir şey değildi, Sarojini. Kalbimin derinliklerinde her zaman Afrikalıların tarafındaydım, ama gidecek bir savaşım yoktu” (2004: 7) diyebilmektedir. Bu düşünce tarzı seçkin sınıf tarafından madunlara dayatılan bir düşünce tarzıdır ve Sarojini’ye göre bu düşünce devrimin önündeki en büyük engeldir. Devrimin gerçekleşmesi için her şeyden önce sömürgecilerin zihinlere yerleştirdiği zincirleri kırmak gerekir.

Willie, kız kardeşi Sarojini ile bir kafede otururken gül satan Tamil kökenli bir adam kafeye gelir ve Sarojini ondan gül satın alır. Satıcı gelir ve gülü onlara uzatır ancak onlarla asla göz teması kurmaz. Onlarla yakınlık kurmak gibi bir çabası da yoktur. “O serinkanlı, kendi değeriyle ilgili fikirle doludur” (2004: 7). Alt sınıfa ait bu adam sadece bu kadarıyla yansıtılır, asla konuşmaz ve kendini ifade etmez. Onun yerine orta sınıfa ait olan ve film yapımı işinde çalışan Sarojini ve aslında bir yazar olan başkarakter Willie yorum yapar. Sarojini kardeşi Willie ile bu adamı karşılaştırır ve Willie’nin bu adam gibi mücadele etmeyi öğrenmesini teşvik etmek amacıyla şöyle der:

Bu adam senden neden daha değerli biliyor musun? O kendi savaşını buldu. Ondan saklanabilirdi. Yapacağı diğer şeyler olduğunu söyleyebilirdi. Yaşayacak bir hayatı olduğunu söyleyebilirdi... O bu şekilde yanlış ve utanç verici bir şekilde düşünebilirdi. Ancak bir savaşı olduğunu gördü. Fark ettin mi? Bize hiç bakmadı. Tabii ki bizim kim olduğumuzu biliyordu. Ona yakın olduğumuzu biliyordu ama bizi hor gördü. Bizim de düzenin bir parçası olduğumuzu düşündü (2004: 8).

Bu sözlere karşılık olarak, Willie cevap verir: “Belki Tamil olmaktan, insanlara gül satmaktan ve bizim onu görmemizden dolayı utanmıştı” (2004: 8). Willie ve kız kardeşinin adam hakkında kendilerince bir yargıya varırlar. Satıcıya sorarak gerçekleri öğrenmek yerine onun adına konuşmayı tercih ederler. İki kardeş, Tamilli satıcı hakkında fikir ayrılığına düşmüşlerdir ancak hangisinin haklı olduğu Tamil’e söz hakkı verilmediği, onun sesi duyulmadığı için belirsizdir. Onun adına başkaları hayal kurmakta, eylemleri başkaları tarafından anlamlandırılmaktadır. Sarojini bir film yapımcısı olarak derhal satıcı hakkında bir senaryo yazmıştır bile:

Bu adam burada gül satıyor, ama bu güller başka bir yerde silahlara dönüştürülüyor. Devrimler böyle yapılır. Bazı kamplarına gittim. Wolf ve ben onlar hakkında bir film üzerinde çalışıyoruz (2004: 9).

Willie, hayatına anlam katmak için Saroji’nin teşvikleri üzerine Hindistan’da köylüler adına başlayan devrim hareketine katılmaya karar verir ve Almanya’dan Hindistan’a gider. Hindistan’da bu harekete yandaş kazandırma görevini yürüten Joseph ile tanışır. Joseph üniversitede öğrencilere ders vermek suretiyle hayatını idame ettiren bir kişidir. Joseph, Willie’ye Hindistan’ın sömürgeye dayalı tarihi ve kölelik sisteminden bahseder:

Köylerdeki köleler kendilerini yönettiler. Onlar çeşitli alt kastlardandırlar ve bir alt kastın diğer alt kasta karşı olan nefretinden daha büyük bir kast nefreti yoktur. Bazıları efendilerinin peşinden koştu. Bazıları temizlik işleri yaptılar. Bazıları mezar kazdı. Bazıları kadınlarını sundu. Onların hepsi kendilerini köle olarak adlandırdı. Onların hepsi yetersiz beslendi. Bu politika meselesiydi. Eğer bir köleyi iyi beslersen o seni ısırabilir diye söylenirdi (2004: 40).

Hindistan’ın tarihinden bahseden Joseph bir Hintli olsa da, anlatılan tarihin Hintliler tarafından yazılmadığı açıktır. O ve onun gibi insanların kendi tarihleri, 19. Yüzyılda Hindistan’da okul müfettişi olarak görev yapan Roper Lethbridge adlı İngiliz tarafından yazılmış ve 1880’lerde yine bir İngiliz şirketi olan Macmillan tarafından basılan bir İngiliz ders kitabına dayanmaktadır (2004: 10). Burada dikkate değer diğer bir nokta ise bu olayları anlatan Joseph’in orta sınıfa ait bir kişi olması, benzer olayları bizzat yaşamaması ve nispeten lüks bir hayat sürmesidir. Romanda bahsedilen tarihi olaylar, kölelerin soyundan gelenler tarafından değil, sömürge zihniyetini kabullenmiş Hintliler tarafından sömürge anlayışına uygun olarak nakledilmesidir. Hintlilerin zihnine madunların tarih boyunca köle olarak yaşadıkları, bunun kaçınılmaz bir durum olduğu işlenmiş ve bunun kimsenin suçu olmadığı ve bu durumun kabullenilmesi

gerektiği aktarılmıştır. Bu dışlanan, önemsenmeyen sessiz gruplar varlıklarını hissettirebilmek için bile başkalarının sesine ihtiyaç duymakta gibidirler.

Joseph'in evinde çalışmakta olan genç bir köylü kızı madunların durumunu açıkça ortaya koymaktadır. Joseph, Willie'ye genç kadını işaret ederek şöyle der: "Fakat aynı zamanda asırlarca süren kölelikten sonra geride bıraktığımız insan malzemesine güvenim yok. Buradaki küçük kriketi andıran kıza bak. Bizim hizmetçimiz." (2004: 42). Bu karakterin söylemleriyle, yaptığı eylem arasında büyük bir tutarsızlık olduğu bu köylü kızı çalıştırmamasından ve küçümseyerek onun zayıflığından bahsetmesinden anlaşılabilir. Joseph hizmetçi kızı tanıtmaya şu şekilde devam eder: "O on beş veya on altı yaşında. Kim bilir. Kendisi de bilmiyor. Onun köyü onun gibi çok küçük, çok zayıf insanlarla dolu" (2004: 43). Bu insanlara değer vermediği, onları çöpten farklı bir yere koymadığı açık olan Joseph'in konuşmaya "Asırlarca süren yetersiz beslenmeden sonra akılları yerinde değil. Onunla devrim yapabileceğini düşünüyor musun?" (2004: 43) diyerek devam etmesi Willie'nin zihinde devrim kavramı ile ilgili şüpheler yerleştirmeye yetmiştir. Bahsi geçen insan gruplarının yani madunların hakkını savunmak iddiasında olan bir gerilla hareketinin önemli bir parçası olan Joseph'in kendisinin de bu insanları sömürdüğü açıktır. Joseph ezilen bu grupların mevcut durumunu değiştirmek için maddi ve manevi fedakârlık yapmak yerine, bu insanların durumunun sorumlusu olarak eski efendilerini suçlamakla yetinir:

Eski efendiler çekip gittiler. Bizler yeni efendileriz. Bilmeyen insanlar ona [hizmetçiye] bakacak ve Hint kast sisteminin acımasızlığını konuşacak. Ve en kötü şey bunun intikamı alınamayacak. Eski efendiler asırlarca zulmetti, aşağıladı ve incittiler. Onlara kimse dokunmadı. Şimdi çekip gittiler. Onlar kentlere, yabancı ülkelere gittiler. Kendi eserleri olarak bu sefil insanları bıraktılar (2004: 43).

Madunlar için değişen tek şey efendileridir, bir zamanlar sömürgeci İngilizlere hizmet ederken, şimdi aynı zihniyetle kendilerini alt tabakaların efendisi olarak kabul eden üst tabaka Hintlilere hizmet etmeye başlamışlardır. Bu durumun bir yansıması olarak hizmetçi sessiz bir şekilde işleriyle meşgul olur. Ev işlerinde kullanılan eşyalardan farkı yoktur. Edilgen bir şekilde, belirli amaçlarla kullanılmak üzere kullanılan ev eşyaları gibi kendi görevini yapmaya çalışır. Efendisi Joseph ise bu köylülerin tarihini onların sesinden ve bakış açısından bağımsız bir biçimde anlatmaya devam etmektedir. Bunu yaparken de aslında kendilerinin bu insanları sömürmekte olan yeni efendiler olduklarını itiraf eder. Joseph Hintlilerin zulüm tarihini anlatırken sanki kendisini aklamaya ve mevcut sistemin sorumluları olarak eski efendileri göstermeye çalışır.

Joseph'in yanından ayrılan Willie devrimci köylü hareketine katılmak için ormanın derinliklerindeki gerilla kampına ulaşır. Kampa vardığında karşılaştıkları nedeniyle o ana kadarki yaşantısını yeniden gözden geçirme fırsatı bulur. Afrika'da yaşadıklarını, Berlin'deki rahat yaşamı ve Joseph'in mutfağındaki lüksü kamp hayatı ile ormandaki kampı karşılaştırdığında şaşkınlığa ve ümitsizliğe kapılmıştır. Katı bir disiplin içinde her an güvenlik güçlerinin saldırısına uğrama korkusuyla yaşayan kamptaki insanların birbirleriyle gerekmedikçe konuşmamaya zorlanmaları Willie'nin hayal ettiği devrim mücadelesinin çok uzağındadır. Kamptaki insanların durumu Joseph'in evinde çalışan hizmetçi kızıdan farklı değildir. Şaşkınlık ve ümitsizlik içindeki Willie kamptan kurtulmanın yollarını aramaya başlamıştır. Ancak kampa kendi isteği ile gelse bile kamptan kendi isteği ile ayrılması mümkün değildir.

Kandapalli köylülerin ve fakirlerin kendi savaşlarını vermelerini istedi. Ben fakirlerin ve köylülerin arasında değilim. Bir hata oldu. Yanlış insanların arasına düştüm. Yanlış devrime geldim. Bu yüzleri sevmiyorum. Ancak onlarla beraber olmak zorundayım. Sarojini ya da Joseph'a mesaj göndermeliyim. Fakat nasıl yaparım bilmiyorum. Ben tamamen bu insanların elindeyim" (2004: 50).

Burada haklarını savunmak için geldiği ezilen insanlardan ziyade şehirden gelen orta sınıfa ait insanları görür ve onların köylülerin haklarını savunamayacağını, onlar adına gereken mücadeleyi veremeyeceğini fark eder (Zahiri 2014: 171-172). Köylülerin temsil ettiği ezilen sınıfları içinde buldukları durumdan kurtarmak için bir araya geldiklerini iddia eden bu insanların, ezilen insanların ne düşündükleri ve ne hissettikleri hakkında herhangi bir fikirleri olmadığı gibi öğrenmek gibi bir niyetleri de yoktur. Madunların yani ezilen, dışlanan insanların kendi fikirleri olabileceğine dair bir anlayışları yoktur, ancak bu insanlar kampa geldikleri andan itibaren kendileri de madun durumuna düşmüşlerdir. Çünkü artık birer birey olmaktan çıkmış, devrim önderlerinin her dediğini düşünmeden yapmak zorunda olan sözde askerlere dönüşmek zorunda kalmışlardır. Bütün bu yaşananlar karşısında Willie düşüncelerini şöyle ifade eder:

“Kandapalli haklıydı. Eğer ezilenler ve hor görülenler için devrim yapma kaygısı gütsaydım, Kandapalli gibi asırlarca intikamı alınmamış insanların acıları fikrine kolaylıkla ağırdım, bunlar yanımda olmalarını istediğim adamlar değil. Ben fakirlerin kendilerine giderdim.” (2004: 55). Willie'nin aklından geçen bu ifadeler Willie'nin ezilen ve aşağılanan alt sınıftan köylülerin yanında olmadığını ve bu yüzden bu kişilerin söylemlerindeki devrimi gerçekleştirmelerinin mümkün olmadığını göstermektedir.

Bir gün kamp sorumlularından biri Willie'ye gelip hareket mensuplarından biri olan Bhoj Narayan ile birlikte Dhulipur kasabasına gitmesi gerektiğini, kalacak yerin ayarlandığını, kendilerine bir miktar para verileceğini ve merkezden gelecek talimatları beklemeleri gerektiğini söyler (s.56). Bhoj Narayan Willie'ye “Onlar bizi test ediyor. Kuralları ihlal edip etmeyeceğimizi görmek istiyorlar” (2004: 58). Bu da bize devrim hareketinin kamptaki merkezinden gelen emirler doğrultusunda yürütülmeye çalışıldığını ve gelen talimatlara itiraz ya da sorgulama yapılamayacağını göstermektedir. Bu harekete katılanlar gelen emirlerin kendilerini sürekli sınamak için verildiğini ve üstlerinin güvenini kazanmak için bunları harfiyen yerine getirmek zorunda olduklarını düşünürler. Bu gibi devrimci gerilla gruplarında sadakatin ölçülmesinin bir gelenek olduğu Spivak tarafından madunların sessizliğini konu aldığı “Can The Subaltern Speak? Reflections On the Hisroy of An Idea” adlı makalesinde gerçek hayattan alınan bir örnekle açıklanır:

On altı ya da on yedi yaşlarında genç bir kadın olan Bhuvaneswari Bhaduri, 1926'da babasının Kuzey Kalküta'daki mütevazı dairesine kendini asmıştı. İntihar bir bilmeceydi, çünkü Bhuvaneswari o zamanlar adet döneminde olduğu için bunun yasadışı bir hamilelik vakası olmadığı açıktı. Neredeyse on yıl sonra, Hindistan'ın bağımsızlığı için silahlı mücadele veren çok sayıda gruptan birinin üyesi olduğu keşfedildi. Sonunda kendisine siyasi bir suikast görevi verilmişti. Görevi yerine getirmede sorun yaşayan ve yine de pratik güven ihtiyacının farkında olan genç kadın kendini öldürmüştü (Spivak, 2010: 63-64).

Willie and Narayan kasabaya gelir ve beklemeye başlarlar. Ancak bekleme süresi arttıkça kendilerine verilen para tükenir. Hayatta kalmak için kasabadaki bir şeker fabrikasında işçi olarak çalışmaya başlarlar. Willie fabrikadaki çalışan işçilerin ne kadar zor şartlarda çalıştığına bizzat görür. Willie bu işçiler için çalışmanın “bir şaka veya mesai saatleri dışındaki bir tiyatro, rutin hayat için verilen bir mola değil hayat ve ölüm meselesi” olduğunu fark eder (2004: 65). Bu işçilerden “yaklaşık altmış tanesi on tane işçinin el arabası ile yapabileceği tüm işi ve iki basit makinanın çok az gürültüyle yapacağı işi” kendi fiziksel gayretleri ve güçleriyle yapmaya çalışırlar (2004: 66). Kendi varlıklarını kraliçe karıncaya ya da arıya adanmış, tüm hayatları boyunca onun arzu ve ihtiyaçlarını karşılamak için durmadan çalışan işçi karıncalar ya da arılar gibi duygu, düşünce ve beklentileri yokmuş gibi algılanmaktadırlar.

Willie ve Narayan için bu geçici görev kısa bir macera ve tecrübeden başka bir şey değildir. Ancak işçiler için bu zorluk onların belki de ömür boyu üstesinden gelmeye çalıştığı bir hayat mücadelesidir. Willie o kadar yorulur ki “vücudunda hissettiği ağrılardan dolayı geceleri uykudan uyanır” (2004: 65). Kısa bir süre için bu ağır şartlarda çalışmak zorunda kalan Willie'nin, tüm hayatları boyunca aynı ağrılar ve zorluklarla mücadele etmek zorunda kalan insanları tam olarak anlaması mümkün değildir. Çünkü o ve arkadaşı sonunda kampa geri dönecek ve bu ağır çalışma şartlarında kurtulacaklardır.

Romanın ilerleyen bölümlerinde orta sınıftan olan insanların neden ve nasıl bu devrimci harekete katıldıkları Einstein takma adlı bir karakter aracılığıyla anlatılır. Bu iyi eğitilmiş karakterin matematik dâhisi olabileceken nasıl olup da bu her şeyden vaz geçerek bu devrimci harekete katıldığı şu şekilde nakledilir:

Bir Hint dergisinde matematik makalesi yayımladı. Bu makale olumlu tepkiler aldı ve Einstein'ın kendi eksikliğini ancak kendisinin düzeltebileceğini düşündü. Bu kısa sürede delilik haline geldi. Üniversitedeki işini kaybetti ve diğer bir iş de bulamadı. Başka makale yayımlatmadı. Köyüne döndü, eğitimle ilgili bütün aksesuarları (pantolon, tıktırılmış gömlek, ayakkabı ve çoraplar) bıraktı ve dünyayı yok etmenin hayalini kurdu. Hareket ortaya çıktığı zaman, ona katıldı (2004: 79).

Bu karakterin köylülerin sömürsü ve ezilmesiyle ilgili bir kaygısı olmadığı aşikârdır. Kendi geçmişin yaşadığı bunalımdan dolayı hayata küsmüş ve bunun acısını dünyadan çıkarmaya karar vermiştir. Zaten Willie de bunu öğrendikten sonra “Bu adam devrim başlatamaz. O hepimizden nefret ediyor” (2004: 80) diye düşünür.

Bhoj Narayan, Willie'ye devrim hareketine yeni katılan ve hareketin mensuplarına yardımcı olmaya çalışan bir köylüden bahsederken şunu ifade eder:

Sadece uzun, boş günler ve daha uzun geceler. Sonunda banka kredisiyle bir skuter-taksi satın aldı. En azından bu onu köyün dışına çıkardı. Ama aslında onu bize getiren şey can sıkıntılığıdır. Köydeki can sıkıntısı hakkında bilgi edindiğinde devrimci olmaya hazırsındır (2004: 82).

Bu ifadelerden anlaşılmaktadır ki harekete destek veren köylüler çıksa da onların asıl amacı ezilen köylülerin haklarını savunmak, onlar adına mücadele vermek değil, köydeki monoton ve sıkıntılı hayatın verdiği bıkkınlıktan dolayı macera arayışına girmektir. Bu köylü Narayan ve Willie'yi evinde ağırladığında Willie onun "abisinin gözlerinde zaman zaman bir tür endişe" fark eder ve şöyle düşünür: "O ve eşi anlamadıkları bir şeyin içine aşırı derecede derine batıyorlar" (2004: 83). Diğer bir deyişle köylüler devrim hareketine endişe ile bakarlar ve tam olarak neyin içinde olduklarından haberleri yoktur. Devrimin neye sebep olacağını, sonuçlarının ne olacağını bilmedikleri için gözlerine yansıyan kaygıyı Willie kolaylıkla fark eder. Yani köylülerin kesin olarak devrim diye bir şey istediğini söylemek doğru değildir. Willie daha sonra Narayan'a "Kardeşi ve kardeşinin eşinden emin değilim. Korkmuşlar. Sorun istemiyorlar. Sadece dokuma işlerini yapmayı ve ayda dört yüz rupi kazanmayı istiyorlar" (2004: 84) der.

Anlatıda Willie'nin bir köydeki üsse döndükten sonra kaldığı odanın yanında kalan ve isminden bahsedilmeyen bir karakter bize köylüler adına kalkışılan devrim hakkında önemli ipuçları verir. Bu karakterle ilgili şunlar aktarılır:

O çocukken veya delikanlıyken büyük bir toprak sahibine bağlı eşkıyalar tarafından kötü bir şekilde dövülmüştü ve o zamandan beri köylerdeki devrim hareketlerinde yer aldı. Bu hareketlerin ilki, tarihsel anlamda en önemli olan, yavaş yavaş unutulup gitti; ikincisi bastırıldı ve şimdi, birkaç yıl saklandıktan sonra, üçüncüsündeydi. O kırklı yaşlarının ortası ya da sonlarındaydı ve bundan başka bir hayat tarzı onun için mümkün değildi. Köylerde üniformasıyla derbeder bir şekilde dolaşmayı, köylülerin gözünü korkutmayı ve devrimi konuşmayı seviyordu; o geçimini topraktan sağlamayı seviyordu ve bu bir anlamda köylülerden geçinmek anlamına geliyordu; o önemli olmayı seviyordu. O tamamen eğitimsiz ve bir katildi (2004: 99-100).

Bu karakter hakkında anlatılanlardan yola çıkarak devrim hareketine katılanların bazılarının artık köylerde dolaşıp köylülerden yiyecek veya kalacak yer temin etmeye alıştıkları, bunun onlar için bir yaşam tarzı haline geldiği sonucunu çıkarmak mümkündür. Farklı bir hayata atılmak ve alışmak onlar için mümkün değildir; alışkın oldukları hayatı devam ettirmek için yaşarlar. Köylülerin ve ezilenlerin haklarını korumak iddiası ile yola çıkan devrimci hareket köylülerin emeğinden geçinen başka bir sisteme dönüşmüş, ezilenler aynı kalırken ezen grup yerini bir başkasına bırakmıştır.

Ramchandra'nın kulübesinde devrimle ilgili sorunları ele almak için toplantı düzenlenir. Devrimci hareketin amaçlandığı yerde olmadığı ve bunun bazı sorunlara yol açtığı düşünülmektedir. Einstein'a, göre mevcut durumun sorumlusu Kandapalli'nin öğretisinin zehridir. İnsanları diğer insanlar vasıtasıyla organize etmek yani devrimi üstten başlatmak kulağa hoş gelse de işe yaramaz. "Ama gerçeğin farkında olan biz biliyoruz ki devrimin piyadeleri olmadan önce köylüler disiplin altına sokulmalıdır. Onlara biraz sert davranmak zorundasınız" (2004: 103). Siyah bir adam ona "Sen kendin bir köylü ailesinden geldiğin halde nasıl bu şekilde konuşursun?" diye sorunca, Einstein şöyle cevap verir: "Nereden geldiğimi asla gizlemiyorum. Köylülerin hiçbir güzelliği yok. Bu Kandapalli'nin öğretisi. O üst kasta ait ama kast unvanını gizliyor. O haksız çünkü bu hareket sevgi hareketi değil. Hiçbir devrim bir sevgi hareketi değildir. Bana sorarsan köylülerin hücrelerde tutulması gerektiğini söylerim" (2004: 103-104). Einstein'ın sözlerine bakılırsa köylüler adına başlatılan devrim hareketi artık onları terbiye etme, onların üzerinde baskı kurma hatta özgürlüklerini kısıtlama hareketine dönüşmüştür. Bu fikirler ortaya atılırken devrime katılmak istemeyen ve çekimser duran köylülere ne hissettikleri veya ne arzu ettikleri sorulmaz.

İçlerinden biri Einstein'a Shivdas gibi köylülerin "harekete çok sadık bir şekilde hizmet ettiğini" söyleyince Einstein şu cevabı verir:

Shivdas sadık çünkü bize ihtiyacı var. O köydeki insanların kendisinin bize ne kadar yakın olduğunu görmelerini istiyor. O köylüleri şiddet kullanarak yıldırma için bizim arkadaşlığımızı kullanıyor. Shivdas çok siyah, çok zayıf, o bize yatak odasını veriyor, devrimden ve arazi yeniden dağılımından bahsediyor. Fakat o bir sahtekâr ve haydut. Büyük toprak sahipleri ve eski feodal efendiler kaçtılar. Onun köyünde polis ve arazi ölçümüyle

görevli bir yetkili yok, her yıl Shivdas diğer insanların arazilerindeki mahsulü toplar ve pek çok dönüm arazilerini kendi eker. Eğer insanlar bizimle olduğunu düşünmeselerdi onu uzun zaman önce öldürürlerdi. Shivdas'ın işine daha fazla yarayacağını düşündüğü gün geldiğinde bizi polise ifşa edecek (2004:104).

Devrim hareketine destek verir gibi gözüken Shivdas gibi köylüler olsa da bunların amacı köylülerin hakkını savunmak veya devrimin gerekli olduğunu düşünmelerini sağlamak değil, sadece kendi kişisel çıkarlarıdır. Asıl niyetleri devrimcilerin yanında görünerek köylüler arasında itibar kazanmak ve onların üzerinde hâkimiyet kurmaktır. Böylelikle onların emeklerini sömürerek mahsullerine ve topraklarına ortak olurlar. Kişisel menfaatleri tehlikeye girdiğinde ya da başka bir gurubu desteklemenin çıkarlarına daha uygun olduğunu hissettiklerinde hareket mensuplarını polise şikâyet etmeleri kuvvetle muhtemeldir. Köylüler de bu durumun kısmen farkındadır.

3. TEORİK ANLAM DAN TOPLUMSAL PRATİĞE DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE ÖZGÜRLÜK KAVRAMININ İÇSELLEŞTİRİLMESİ/İÇSELLEŞTİRİLEMESİ

Köylüler büyük toprak sahipleri tarafından terk edildikten sonra köylülerin bu arazileri kullanmak istememelerinden yakınan Ramachandra çok şaşkıncıdır. Köylülerin bölgelerindeki arazileri sahiplenmeleri için elinden geleni yapmış ancak yüzyıllar boyunca madun olduklarına ve başkalarına hizmet etmekten başka rol ve görevleri olmadığına inandırılan köylülerin arazi sahibi olmayı düşünmeleri bile mümkün değildir. Düşünme ve düşündüklerini ifade etme yetilerini kaybetmiş gibidirler. Bu durum bize özgürlük kavramının özne zihninde yer etmeden, toplumsal pratikler içinde karşılık bulamayacağını göstermektedir. Önemli olan bu kavramın özne tarafından ne kadar içselleştirilip içselleştirilemediğidir.

Onların birçoğunun arazisi yok. Altı yüz akre¹ olan bu araziye devralmalarını sağlamaya çalışıyoruz. Onlarla çok kez toplantı yaptık. Onlara eski günlerdeki idarenin kötülüklerini anlattık. Bütün bunlara katılıyorlar ama onlara şimdi bu arazileri devralmanın ve sürmenin onlara bağlı olduğunu söylediğimizde, onlar 'O bizim aramız değil' diyorlar... Onlara su tanklarını temizletebilirsin. Onlara yollar inşa ettirebilirsin. Fakat onlara arazileri üzerlerine devralmalarını sağlayamazsın. Devrimlerin neden kana bulandığını anlamaya başlıyorum. Sadece insanların öldürmeye başladığımızda bu kişiler devrimi anlamaya başlayacaktır (2004: 114-115).

Devrim hareketi, köylülerin hayatını tehlikeye atabilecek bir sürece dönüşmektedir. Köylüler o kadar uzun süredir toplumda sesi olmayan, kendilerini temsil edemeyen, toplumun işleyiş mekanizmalarından uzak tutulan bir gruptur ki boş kalan toprakların işlenmesi için buraların yönetimini devralmayı hayal bile edememektedirler. Köylüler adına devrim başlatmak ve köylülerini teşvik etmek için onlardan bazılarını öldürmeye kalkmak şüphesiz baştaki söylemler ve uygulamalar arasında ne kadar çelişki olduğunun bir göstergesidir. Devrimciler bir yandan çok uzun süreden beri köylülerin sömürüldüğünü ve zulme uğradıklarını ifade ederken, diğer taraftan bu zulme son vermek iddiası ile kendileri aynı insanlara şiddet uygulamaktan çekinmemektedir. Köylüler adına karar vermeye devam eden devrimciler şimdi de onların en temel hakkı olan yaşama haklarını hiçe sayarak köylülere zorla devrim yaptırmak eğilimindedirler.

Ramachandra bir başka konuşmasında köylülerin neden boş olan arazileri sahiplenme konusunda isteksiz olduklarını açıkça ortaya koymaktadır:

Onlar gibi insanlar fakirdir ve onlar fakir kalmaya karardır. Onlara her dönümü almalarını söylediğimde ne düşündüklerini biliyor musun? Onlar 'Srinivas'ın kırk dönüm araziye sahip olmasını istemem...' diye düşünüyor (2004: 117).

Belki de devrimcilerin arazileri sahiplenmeleri konusundaki baskılarına boyun eğmemek, köylülerin tüm eser boyunca seslerini duyurabildikleri tek eylemdir. Onlar devrim gerçekleşse bile kendi durumlarının değişmeyeceğini ve devrimle yönetimi ele geçirenlerin, Srinivas'ın şu an yapmakta olduğu gibi, arazilerine ya da mahsullerine el koyacağını ve geçici bir hayal uğruna bir başkaldırı hareketinde bulunmalarının kendilerine yıkımdan başka bir şey getirmeyeceğini düşünmektedirler.

Nihayetinde en büyük korkuları ile yüzleşmek zorunda kalırlar. Ormanın derinliklerindeki devrim kamplarının yerlerini tespit eden Polisler müdahale eder ve devrim hareketinin kaçınılmaz sonu başlar.

¹ Akre: 4,046 metrekareye karşılık gelen ölçü birimidir. Amerika ve İngiltere'deki dönüm hesaplarında kullanılır. 1 dönüm = 0,247105381 akre.

Devrimcilerde karamsarlık, telaş ve yakalanma korkusu gibi duygular hâkimdir. Kampı kimin ihbar ettiği, kimin kendilerine ihanet ettiği akıllarındaki en büyük sorudur. Devrimcilerden biri olan Keso kendilerini ihbar edenlerin köylüler olduğunu düşünmektedir: “Ramchandra’nın haklı olduğunu düşünmeden duramıyor insan. Bir köyü ne zaman özgürleştirsek bu insanlardan birkaçını öldürseydik çok daha fazla başarılı olurduk. Şimdi daha fazla güvende olurduk” (2004: 124). Keso’ya göre, köylülere şiddet uygulanırsa ve gözleri yeterince korkutulursa devrimcileri polislere ihbar etmeleri mümkün olmayacaktır. Zaman geçtikçe şiddete başvurma isteğinin devrimi gerçekleştirmek bahanesinden çok, devrimcilerin kendilerini güvende hissetme güdüsüne hizmet ettiği ortaya çıkmaktadır. Bunun üzerine Willie aklından şunu geçirir: “Onlar köylülere su ve yemek için bağımlı olmalarına rağmen köylüleri düşman olarak görmeye başladılar” (2004: 124). Köylülerin devrimcilere barınak ve yiyecek konusunda mecburen yardımcı olmaları yetmezmiş gibi şimdi de düşman olarak görülüp hayati tehlike yaşamaya başlamışlardır. Devrim hareketinin geldiği noktada köylülerin durumu daha da kötüleşmiştir. Bir yanda devrim hareketine destek olmakla suçlayan güvenlik güçleri diğer taraftan ise devrime ihanet ettiklerini düşünen devrimciler arasında sıkışıp kalmışlardır.

Zamanla Willie devrimcilerin normal insanlar olmadığını, psikolojik olarak sorunlu tipler oldukları kanısına varır:

Tam anlamıyla manyakların arasındayım... Tik ormanındaki kampta bu benim ilk düşüncemdi. Bu fikrin bastırılmasını sağladım. Kendimi arasında bulduğum bu insanlarla yaşayabilmek için bunu yapmak zorundaydım. Beni cezalandırmak için şimdi bu fikir tekrar gün yüzüne çıktı. Kendim de bir manyak oldum (2004: 141).

Bu hareketin başarıya ulaşma ihtimalinin kalmadığı ve manyakların arasında olduğu fikrine kapılan Willie polise teslim olmaya karar verir. Einstein ile polise teslim olurlar. Bir süre hapisanede yattıktan sonra kız kardeşinin yardımıyla kefaleti ödenir ve İngiltere’ye döner.

4. SONUÇ

Naipaul’un *Magic Seeds* adlı eseri madunların sömürülmesi ve ezilmesi ile ilgili önemli mesajlar vermektedir. Gramsci’nin hegemonya kavramı ve kavramın madun olarak yeniden anlamlandırılarak edebiyat başta olmak üzere birçok sosyal bilim alan (Sosyoloji, Antropoloji vb.) yazınına kazandırılmasından hareketle, adı geçen romandaki karakterler üzerinden bir analiz yapılmaya çalışılmıştır. Romanda yazar, aslında tarihsel süreçte hegemonya oluşturan sınıfların yer değişimini işlemektedir. Devrimci hareket içinde yer alan köylüler için hegemonya kuran aktörler değişse de sonuç kendileri açısından değişmemektedir. Hegemonik aktörler değişse de, özne konumundaki köylüler için değişen bir şey olmamaktadır. Özne, yeniden inşa edilmemekte, sadece durağan/statik hale getirilmektedir. Bunu köylülerin özgürlük fikrine sıcak bakmamaları ve özgürlük düşüncesinin toplumsal yaşam pratiği içinde köylüler arasında karşılık bulmamasından anlamaktayız.

Romanın başından itibaren çoğunlukla köylülerin oluşturduğu madun sınıfı hakkında yorumlar yapılır, kararlar alınır ve hatta onlar zulme uğrarlar. Ancak yazar büyük olasılıkla bahsettiğimiz mesajları okuyucuya vermek amacıyla bu gruba ait karakterlere söz hakkı tanımaz. Buradan madunların nasıl sessizleştirildiklerini ve suskun bırakıldıklarını anlaşıyor. Ana karakter Willie Almanya’da iken kız kardeşiyle gittiği bir kafede Tamil kökenli bir gül satıcısının arkasından onun ruh hali ile ilgili tahminde bulunur ve yorumlar yaparlar. Bu karakter sadece gül satmak ve hayatını kazanmakla meşguldür ve onların yüzüne bile bakmaz, onlarla diyalog içine girmez. Alt sınıfa ait Tamil karakterin suskun olması ve onun adına bazı düşüncelerin ortaya konulması çok manidardır. Willie devrim hareketine katılmak için Hindistan’a geldiğinde ilk tanıştığı kişi olan Joseph de aynı şekilde ele alınabilir. Joseph üniversitede ders veren orta sınıf mensubu bir karakterdir. Willie ile konuşurken evinde çalıştırdığı köylü kadın hakkında konuşması ve bu kadının hiç yorum yapmaması bize aynı şekilde madunlar adına konuşulurken onların söz hakkı olmadığını gösterir. Eser, postkolonyal sömürge tarihi yazılırken ve anlatılırken madunların nasıl marjinal hale getirildiğini, tarihi konularda ne kadar suskun bırakıldıklarını yansıtır. Joseph gibi daha üst sınıfa ait kimseler tarihi meseleleri adeta madunlar yokmuş gibi anlatarak bu grubu tarihi gerçeklerin dışına iterler. Willie devrim hareketine katıldığında devrime katılanların hiçbiri köylülerin haklarını savunma gibi bir kaygıya sahip olmadığını fark eder. Devrimciler çoğunlukla geçmişte yaşadıkları bireysel sorunlardan dolayı hayata küsen, bunalıma giren ve geçmişten kaçmaya çalışan kişilerden oluşmaktadır. Devrim hareketinde kararlar üst kademe tarafından alınır ve sorgulanmadan hayata geçirilir. Bu kararlarda köylülerin hassasiyetlerinin gözetildiği söylenemez. Aksine köylülerden barınma ve yiyecek ihtiyaçları

giderilir. Köylülerin devrim yapma gibi bir niyetleri olmasa da devrimciler köylülere baskı yaparak onları zorla harekete dâhil etmek isterler. Yani köylüler sözde kendileri adına devrime kalkışan kişiler tarafından baskı ve eziyet görürler. Burada dikkat çeken nokta köylüler adına devrimcilerin sürekli karar alması ve onlar adına konuşmasıdır. Kısacası köylüler yine suskunluğunu korumak zorundadır.

Eserden de anlaşılacağı üzere maduniyet ortamının sürdürülmesi iki yol ile sağlanmaktadır. Bunlardan birincisi insanların kimlik kazanma süreçlerinde belirli gruplara ait insanların ötekileştirilmesi ve bu ötekileştirme olgusunun dayandırıldığı farklılıkların tanımlanması ve madun olarak kabul edilen grupların zihnine yerleştirilmesi, bunu içselleştirilmelerinin sağlanmasıdır. Bundan sonra ikinci aşama olan bu grupların yerine düşünmek ve hareket etmekle mümkün olacaktır. İncelenen eserdeki devrimci grupların köylülere rağmen köylüler adına giriştikleri devrim hareketi bunun güzel bir örneğidir. Köylülerin devrimcilerin arzileri sahiplenmeleri için yaptıkları baskılara karşı koymaları kendilerinden beklenmeyen bir başkaldırı gibi görünse de aslında durumlarını kabul ettiklerinin ve bu durumdan kurtulmayı hayal bile edemediklerini gösterir. Çünkü günümüzde bu durum meşru bir yolla ve bu grupların rızasıyla gerçekleşmektedir. Rızanın sağlanması Althusser'in ifadesiyle Devletin Baskı Aygıtlarının yanında Devletin İdeolojik Aygıtlarının devreye sokulmasıyla gerçekleşmektedir (Althusser, 1989). Bu durum göstermektedir ki zihinlerdeki zincirlerini kırmaları sağlanmadan, insanları harekete geçirmek mümkün değildir.

Eserden de anlaşılacağı üzere görünüşte birbirinden bağımsız olan ancak bu mekanizma sayesinde birlikte işleyen bir zihinsel faaliyet ve eylemler bütünü karşımıza çıkmaktadır. “Bu üretim ekonomik, siyasi ve kültürel gerekçelendirmelere, doğallaştırmalara ve normalleştirmelere dayanarak yapılmaktadır. Bu emeğe dayanan sömürücü üretimin hâkimiyeti ise günümüz dünyasında hala geçerlidir” (Yetişkin, 2013). Yetişkin'in (2013) de ifade ettiği üzere bu noktada araştırmacılara düşen görev, madunun ikili karşıtlık esasına dayanan bu basit istenç dışı zihniyet içine nasıl yerleştirildiğini ve sömürün güncel halinin nasıl gerçekleştirilmekte olduğunu anlamaktır. Bu sayede ötekileştirmenin gerçekleşme süreci ve mekanizmaları anlaşılacak ve çözüme giden uzun süreçteki ilk önemli adım atılacaktır.

Özellikle 1980'li yıllarda bir çalışma alanı olarak kabul edilse de yüzyıllardır mevcut olan madun grupların ortaya çıkmasına sebep olan karşılıklı bağımlık ilişkilerini içeren toplumsallaşmanın gerçekleştirilme şekli yeniden sorgulanmalıdır. Dünya edebiyatında bu konu ile ilgili oldukça fazla sayıda çalışma ve inceleme mevcut olsa da bu konunun Türkiye'de yeterince çalışma yoktur. Bu nedenle ülkemizde gerek edebiyat gerek ise sosyoloji gibi diğer sosyal bilimler alanında daha fazla çalışmalar yapılmalı ve bu konu daha kapsamlı ve geniş çaplı şekilde ele alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbaş, B. A. (2014). *Postkolonyalizm Denemeleri ve Diğer Yazılar*. Sivas: Yalnızgöz Yayınları.
- Althusser, L. (1989). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları* (5 b.). (Y. Alp, & M. Özışık, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ashcroft, B., Griffiths, G., & Tiffin, H. (2001). *Key Concepts in Post-colonial Studies*. London and New York: Taylor & Francis e-Library. Toronto: Alfred A. Knopf.
- Gramsci, A. (1984). *Modern Prens*. (P. Esin, Çev.) Ankara: Birey ve Toplum Yayıncılık.
- Gramsci, A. (1986). *Hapishane Defterleri Seçmeler*. İstanbul: Onur Yayınları.
- Kılçksız, J. (2020). *Gramsci'ci Pasif Devrim*. İnsanokur: <https://www.insanokur.org/gramscici-pasif-devrim-josef-kilciksiz/> adresinden alındı
- Naipaul, V. S. (2004). *Magic Seeds*. New York • Toronto: Alfred A. Knopf.
- Nayar, P. K. (2015). *The Postcolonial Studies Dictionary*. UK and USA: John Wiley & Sons.
- Sarpkaya, D. (2016, June 20). *Ezilenlerin Dilsizliği*. Kitapeki: <https://kitapeki.com/ezilenlerin-dilsizligi/> adresinden alındı
- Spivak, G. C. (1988). Can the Subaltern Speak? C. Nelson, & L. Grossberg (Dü) içinde, *Marxism and the Interpretation of Culture* (s. 217-313.). England: Macmillan Education.
- Spivak, G. C. (2010). Can The Subaltern Speak? R. C. Morris (Dü.) içinde, *Can The Subaltern Speak Reflections On the Hisroy of An İdea* (s. 21-78). New York: Colombia University Press.

Spivak, G. C. (2010a). Yeni Madun: Sessiz bir Mülakat. *Toplum Bilim* (25), 55-66.

Yetişkin, E. (2010). Postkolonyal Kavramlar Üzerine Notlar. *Toplum Bilim Postkolonyal Düşünce Üzerine Özel Sayısı*, 15-20.

Yetişkin, E. (2013). Postkolonyal Düşünce ve Kadın Çalışmalarından Neler Öğrenebiliriz?, 13. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi. <http://www.ebruyetiskin.com/postkolonyal-dusunce-ve-madun-calismalarindan-neler-ogrenebiliriz/> adresinden alındı

Yılmaz, Z. (2013). Küreselleşen İslam ve Türkiye’de İslamcı Kadınlar. *Doktora Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zahiri, A. (2014). Submerged Idealism in V. S. Naipaul's Magic Seeds: An Ambivalent Evolution? *South Asian Review*, 35:2, 163-175. doi:10.1080/02759527.2014.11932976

